

for en stor Deel er Marsag til, at deres Communalforfatning blev mere selvstændig og mere fylbig. Nu synes man at ville bibeholde dette Forhold, eller maastee rettere sagt Misforhold, og jeg kan aldeles ikke see nogen Grund dertil. Naar man sammenligner Forholdet, og navnlig Befolkningens Udvikling i borgerlig og politisk Dannelselse og Oplysning, i Kjøbstæderne og paa Landet, kan jeg ikke finde nogen væsentlig Forskjel. Jeg kan saaledes ikke indrømme, at der kan være nogen Nødvendighed, endfige absolut Nødvendighed for, at Byfogden eller Borgmesteren skal være Formand i Kjøbstadsbyraadet. Med ligesaa stor Ret, synes mig, kunde man gjøre gjældende, at Sognepræsten skulde være Formand i Sogneraadet, og det troer jeg dog ikke, man vil komme tilbage til. I den nye Communallov for Landfognene stete jo ogsaa en Afgjørelse, som ikke gaaer i denne Retning. Jeg maa oprigtig tilstaae, at det er min Anskuelse, at dersom Befolkningen i Kjøbstæderne ikke endnu er moden til at tage imod en fuldstændig communal Selvstændighed eller Selvregering, saaledes som den hjemles efter Grundlovens Løsteparagraph, bliver den det aldrig. Af denne Grund troer jeg altsaa, at man ikke skal udsætte Vedtagelsen af en saadan Ordning i selvstændig Retning. Det maatte maastee være mig tilladt til en Sammenstilling at henlede Opmærksomheden paa Norges Kjøbstadscommunallov; med den høitærede Formands Tilladelse skal jeg oplæse et Par ganske korte Paragrapher deraf. Denne Lov skriver sig fra den samme Tid som den Communallov, vi nu for Tiden have for Kjøbstæderne, idet nemlig Norges Kjøbstadscommunallov, som kaldes „Lov om Formandskaber i Kjøbstæderne, samt om Bestyrelsen af Kjøbstædernes almindelige Commune-Anliggender“, er dateret den 14de Januar 1837. I dens § 2 hedder det: „Formændene udvælges ved fleste Stemmer af og iblandt Kjøbstadens efter Grundloven stemmeberettigede og i Mandtallet over disse indførte Indvaanere ved en offentlig Valgforretning, som bestyres af Magistraten og Formændene, og som afholdes paa et af disse bestemte Sted i Kjøbstaden osv.“ Det Følgende er ikke noget Væsentligt for det, jeg ønsker at frembrage. Dernæst hedder det i § 5: „Com-

munens Overøvrigheds- og Magistratspersoner saavel som de Embeds-, Ombuds- eller Bestillingsmænd, som have Regnskab at aflægge for de Communen tilhørende Kasser, kunne ikke være Formænd“. Disse Formænd svare jo paa en Maade til Borgerrepræsentanterne hos os, skjøndt der ogsaa er en anden Klasse af borgerlige Repræsentanter, som kaldes Repræsentanter og udvælges paa samme Maade; men for begge disse Slags Repræsentanter skal Formændene vælges af selve Forsamlingen. Det hedder saaledes i § 13: „Formændene vælge aarligen imellem sig en Ordfører og en Viceordfører“ — derved maa jo være at forstaae det Samme, som vi kalde Formand og Næstformand — „om hvilke Valg Magistraten strax bliver at underrette.“ Nu forekommer det mig, at da det er saa mange Aar, siden Normændene have faaet en saadan selvstændig Styrelse i deres Kjøbstæder, og da det vist ikke kan nægtes, at Forholdene i Norges Byer ere ikke saa lidet beslagtede med vore Kjøbstadsforhold i det Hele taget, har jeg tilladt mig at citere disse Lovregler i Norge, idet jeg troer deri at finde en væsentlig Støtte for min Paaastand om, at man her nu maa have et berettiget Krav paa en større communal Selvstændighed, navnlig i Kjøbstæderne.

Jeg skal endnu tillade mig ganske kort at omtale et Par enkelte Punkter i Lovforslaget. Der er i § 11 en Bestemmelse, som allerede er berørt af en æret foregaaende Taler, nemlig angaaende Valget af Raadmændene. Den gaaer ud paa, at dette Valg skal stee efter Forholdstalsvalgmaaden. Denne Bestemmelse findes ikke i Regjeringens Forslag, saaledes som det blev forelagt, og jeg maa i dette Punkt foretrække Bestemmelsen i Regjeringens Forslag. Jeg kan ikke troe Andet, end at Anvendelsen af Forholdstalsvalgmaaden i Kjøbstæderne i det Hele taget, og særlig i dette Tilfælde, er meget skadelig, thi det vil efter min Mening kun tjene til at fremme det Cliquevæsen og alle de smaalige Partibevægelser, som de smaa Kjøbstæder ifølge deres eiendommelige Forhold ere saa tilbøjelige til at henfalde til. Jeg maa derfor — ogsaa af andre Grunde, som jeg ikke for Diebliffet skal udvikle — udtale mig imod Bibeholdelsen af en saadan Bestemmelse. De-